

Møte for nasjonal referansegruppe – Leve hele livet

Dato: 23. mars kl. 12-14.30

Til stede:

Frivillighet Norge: Bjørn Lindstad
Aldring og Helse: Kari Midtbø Kristiansen
Nasjonalforeningen for folkehelse: Mirjeta Emini
Norsk sykepleierforbund: Helene Aksøy
Norsk ergoterapeutforbund: Solrun Nygård
Legeforeningen: Kjellaug Enoksen
Fagforbundet: Ingvar Skjerve
Norsk fysioterapeutforbund: Jorunn Lunde
Pensjonistforbundet: Ragnhild Marie Hagen
Mental Helse: Aud Karin Bjørn, Rune Helland
Italiensk forening: Antonio Domenico Trivilino
Helsedirektoratet: Helga Katharina Haug, Thorstein Ouren, Cathrine Hefte, Ingrid Høstbjør, Ingvil Gaasland, Ingvild Konttorp Haugen, Ingrid Køhler Knutsen

Fraværende: Pårørendealliansen: Anita Vatland
Norsk pasientforening: Anette Pedersen
Samisk hus: Ruth Rasmussen

Møteleder: Helga Katharina Haug frem til 13.40 og dernest Thorstein Ouren.

Referent: Ingvil Gaasland

12.00-12.15 Velkommen v/avdelingsdirektør Helga Katharina Haug.

Viser til presentasjonen fra møtet

12.15-13.00 Status for arbeidet og planer for 2021 v/Thorstein Ouren og Ingrid Køhler Knutsen

Viser til presentasjonen fra møtet

Kommentarer og innspill fra referansegruppen:

- Ønske om å se Kompetanseløftet 2025 i forhold til Leve hele livet samt å løfte frem det tverrfaglige og tverrsektorielle.
- Kunstig å sette skille ved 65 år da det er stor forskjell mellom kronologisk alder og tilstand man er i. Store lokale forskjeller i Oslo f.eks., ikke bare innvandrerfenomen, men også sosialt som i Oslo. Er det riktig å sette en aldersgrense?
- Aldersvennlig by – glemmer gang på gang et enkelt ord – toaletter. Mange kvier seg for å gå ut – grunnet mangel på toaletter. Kan ikke tenke seg en aldersvennlig by uten tilstrekkelig med toaletter.
- Opplæring til folk som skal jobbe frivillig. Få som er villig til å forplikte seg. Mange hjelper til i dag, men ikke i morgen. Hvordan skape funksjonell, frivillig hjelp?
- Tverrsektoriell jobbing i kommunen krever spesiell kompetanse.

- Fokus på samordning på alle prosjektene og satsninger som er i gang og som vil ha betydning for Leve hele livet-prosjektet etterspørres. Alminnelig forvirring der ute. Greit om man tok en runde og så på hvem som jobber med hva og hvorfor.
- Eldrerådene fungerer veldig ulikt. Hva er status ift Hdirs arbeid – skjer noe for å forbedre/undersøke dette?

13.10-13.40 Revitalisering av mandatet v/Ingvild K. Haugen

Viser til tilsendt mandat med forslag

Kommentarer og innspill fra referansegruppen:

- Savner mer involvering tidligere i prosessen. Det mest konkrete vi har er jobben ifbm Leve hele livet-prisen. Ønsker en større diskusjon på veivalg i reformarbeidet.
- Disse møtene blir mye informasjon, kunne heller vært sendt i forkant.
- Bistå et Aldersvennlig Norge. Fint supplement i en ny fase, senteret har en tydelig plass. Det er noen veivalg det er nyttig å konsultere referansegruppen i forhold til.
- Synes det har blitt vanskeligere å jobbe i referansegruppa når man kun møtes digitalt. Om det er spesielle spørsmål eller problemstillinger, så vil det gi bedre innspill. Blir svimmel av all informasjonen i ressursportalen.
- Oppgaven som jury bør inngå i mandatet.
- Spørsmål vi delte da vi sendte ut handlet bl.a. om koronaen. Noe som er viktig å ta med videre?
- Tydeligere synliggjøring av hvem som er i referansegruppen til Leve hele livet.
- Bevisst på å kunne konsultere dere. Har også andre veier – rådet for et aldersvennlig Norge der Pensjonistforbundet er sterkt involvert. Ikke til hinder for mer bruk.

13.40-14.20 Nyttig lærdom fra koronaåret som vi tar med videre v/Thorstein Ouren

- Kommunikasjon med eldre - hva virker?

- Brukerinvolvering av målgruppene i prosesser - hvordan tilrettelegge?

Kommentarer og innspill fra referansegruppen:

- Involvering er krevende. Eldrerådene er viktige. Pensjonistforbundet melder om at det er variabelt hvordan de benyttes. Treffer kun noen eldre og det er et behov for å treffe bredere. De eldre er sammensatt gruppe. Skal man få flere eldre i tale, må man bruke mange kanaler.
- Involvering av eldre. Eksempel: Malvik har jobbet systematisk med involvering av innbyggerne sine. Det du kommer med er viktig og blir hensyntatt. De har video på forelesning om involvering av eldre.
- Viktig å ha mange arenaer der man når eldre, som seniorkafé. Seniortråkk er også en modell der man går med eldre i nærområdene og spør om hvordan de vil ha det.
- Viktig at kommunikasjon når eldre der de ferdes, som oppslagstavla i butikken.
- Mange vil bidra om de bare blir spurt. Få kommunikasjon "ned" mtp nærhet og volum for å få det nærere eldre. Holder ikke bare med elderråd!
- Mye som skal gjøres kjent i mange kanaler. Organisasjonene kan bidra på rådgivning, trekke grenseoppgang mot helse og frivillighet. Trenger å kommunisere dette ut til egne målgrupper.
- Sammen har vi mange kanaler vi kan nå ut gjennom. Samarbeider gjerne.
- Eldreråd: stimulere til at elderrådene blir mer fremoverlente og proaktive i å være pådrivere og bidragsytere i reformarbeidet. Pilotprosjekt i Rogaland om opplæring av elderråd lokalt i Rogaland blir spennende å følge med på. Viktig å gjøre seg attraktiv som en medspiller for kommunene.
- Alle nivå har et mål, alle eldre skal bli informert og engasjert. Hvordan man kommer dit vil være ulikt. Kan være på Radio LatinAmerika for den saks skyld. Bare norsk hele tiden. Hvorfor ikke på flere språk?
- Klarspråk er viktig.
- Samisk befolkning viktig å ha representert i referansegruppa.

- Bidrar gjerne på ulike måter, besitter mye kompetanse og nettverk.
- Viktig med eldrerådene – de som er valgt inn der er ikke bare folk fra pensjonistforbundet, men er bredt sammensatt. Begrensning mtp representanter under 65 år – viktig å treffe bredt. Eldrerådene kan gjøre det om man utnytter det bedre. De er en utnyttet ressurs mange steder.
- Utfordrende å inspirere medlemmene våre og drive eldrepolitikk. Eldre har ikke nok kunnskaper om hvilke muligheter de har. Kommunikasjon er utrolig viktig, men også det å vekke engasjementet.
- Viktig å ha tydelig målgruppefokus – hvem vil man nå og i hvilken plattform.
- Pandemien har lært oss mer om hvordan man når grupper man ellers ikke når ut til, bl.a. de som ikke har norsk som morsmål.
- Leve hele livet er ikke bare en tjenestereform, men den ER også en tjenestereform. Bra den knyttes mot demensplan og kompetanseløft 2025. Må henge sammen med resten. Ekskluderer gode forløp. Forebygging og tilgjengelighet, hvordan tjenestene organiseres er fortsatt veldig viktig.
- Det snakkes mye og flott om pandemien og kommunikasjon, men viktig å huske at pandemien har skapt større skiller. De som ikke har fått det bedre som en følge av pandemien, er hovedsakelig to store grupper: eldre og fattige. Det må ikke glemmes.
- Sosioøkonomisk bakgrunn og engasjement blant eldre. Ofte at de som er ressurssterke er de som engasjerer seg. De drar nytte av informasjonen som kommer. Viktig å ha med seg.
- Vi har mye kompetanse til at flere skal kunne leve aktive liv før omsorgstrappa slår inn. Vil gjerne bidra. Har laget et eget kurs som kan bidra til denne reformen.
- Må ikke glemme at fokuset skal være på de som lever godt. Vi vil uansett på et tidspunkt få behov for støtte og hjelp. Må ikke glemme dette – mer komplekst jo eldre man blir. To sider av samme sak.
- Ensomhet stor utfordring blant eldre. Et aldersvennlig samfunn er et menneskevennlig samfunn.
- Innovasjon og nytenkning er sentralt. Hvordan ser lokalsamfunnet ut om 30 år?
- Unngå å si "jeg er gammel", si heller "jeg er eldre".
- Moderne teknologi. Løsningen må komme fra eldre selv. Dette er den første eldregenerasjonen hvor man som eldre besitter mindre kunnskap enn ungdommen. Ikke opplevd dette tidligere.
- Hvordan eldre avslutter livet sitt. Kanskje ikke riktig forum – men ønsker at problemstillingen tas opp.
- De frivillige organisasjonene er en inngang til innsatsområdet aktivitet og fellesskap. Det er bl.a. et mål i reformen å bo hjemme lengst mulig. Handler om hvordan det å engasjere seg, være i aktivitet etc har vært innfallsvinkelen. Mye fokus på fylkeskommuner. Har alltid med oss reformen – fremsnakker den.
- Aldersvennlig frivillighet: Fokuserer på yngre eldre som holder seg aktive og ønsker å utvide sine sosiale fellesskap. Laget nytt nettverk – 2-3 ganger i året samler de som jobber i fylkeskommunen seg opp mot frivillig sektor og der blir eldrereformen satt på dagsorden. De frivillige organisasjonene som kan være sosiale i nettverk og aktiviteter som yngre og eldre kan delta i, kan være et sted for eldre.
- Viktig å tenke hele livsløpet – fra funksjonsfriskt til sykt. Alle kommuner står foran en kjempeutfordring. Lancet commissions rapport om demens sier mye om hva man selv kan bidra med. Viktig å tenke folkehelse og forebygging parallelt med tjenestene. Demens et godt eksempel.
- Det finnes mange gode initiativer. Vis frem de gode eksemplene.

14.20-14.30 Oppsummering av dagen og neste møte v/Cathrine Hefte

Referansegruppen har gitt mange innspill på ulike tema – Helsedirektoratet tar det med seg og følger opp videre.

Neste møte er 7. juni.